

1.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (Ε.Ε) & ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	33
1.1.	«Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υπ.Α.Α.Τ)» και το Νομοθετικό πλαίσιο	33
1.2.	Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) - «Κοινή Αγροτική Πολιτική» (Κ.Α.Π) ή Κοινή Γεωργική Πολιτική» (Κ.Γ.Π)	33
1.3.	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2015-2020 - Είδη αγροτικών επιδοτήσεων	39
1.4.	«Ενεργός Γεωργός»	41
1.5.	Μπρώο αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων - Επαγγελματίας Αγρότης (Ν. 3874/2010)	43
1.6.	Πύλες ενημέρωσης και ηλεκτρονικές υποβολές στοιχείων	58
1.6.1.	«Υπ.Α.Α.Τ» - Ψηφιακές υπηρεσίες	58
1.6.2.	ΟΠΕΚΕΠΕ - Ψηφιακές υπηρεσίες	61
1.6.3.	ΙΡΙΣ - Διεπαφή Αγροτικών Υπηρεσιών Πληροφόρησης	63
1.6.4.	Διαδικτυακή Εφαρμογή Άρτεμις	63
1.6.5.	ΕΛ.Γ.Α	63
1.7.	Γεωργικοί Οργανισμοί και Διευθύνσεις	65
1.7.1.	Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (Δ.Α.Ο.Κ)	65
1.7.2.	Κέντρο Ελέγχου Πιστοποίησης Πολλαπλασιαστικού Υλικού & Ελέγχου Λιπασμάτων (ΚΕΠΠΥΕΛ)	66
1.7.3.	Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) –ΔΗΜΗΤΡΑ (πρώην Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας - ΕΘΙΑΓΕ)	66
1.7.4.	Ειδική Γραμματεία Υδάτων και Εθνικό Μπρώο Σημείων Υδροληψίας (Ε.Μ.Σ.Υ.)	68
1.7.5.	Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων	71
1.7.6.	Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β.)	71
1.8.	Ειδικά Μπρώα και Δηλώσεις Αγροτών	73
1.8.1.	Ελαιοκομικό και Αμπελοουργικό Μπρώο	73
1.8.2.	Δήλωση Συγκομιδής Αμπελοουργικών Προϊόντων	74
1.8.3.	Μπρώο Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών «(ΜΕΝΟ)» Αναγγελία Διακίνησης Οπωροκηπευτικών	76
1.8.4.	Δήλωση έναρξης λειτουργίας εκμετάλλευσης αιγοπροβάτων	76
1.8.5.	Δήλωση απογραφής αιγοπροβάτων	79
1.8.6.	Δήλωση έναρξης λειτουργίας εκμετάλλευσης βοειδών	79
1.8.7.	Ετήσια απογραφή χοίρων	80

1.8.8.	«Μηνιαίο ισοζύγιο αγορών και πωλήσεων κρέατος»	81
1.8.9.	«Μηνιαίες Δηλώσεις Ισοζυγίου Γάλακτος»	82
1.8.10.	Μελισσοκομικό βιβλιάριο	85
1.8.11.	Αλιευτική άδεια (άδεια αλιευτικού σκάφους επαγγελματικής αλιείας)	86
1.9.	Αγροτικά μηχανήματα	88
1.9.1.	Είδη και απαιτούμενες άδειες Αγροτικών μηχανημάτων	88
1.9.2.	Άδεια κυκλοφορίας Φ.Ι.Χ. αγροτικού αυτοκινήτου	89
1.10.	Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων	92
1.11.	Θέματα Κτηνοτροφικών μονάδων	94
1.11.1.	«Κτηνίατρος εκτροφής»	94
1.11.2.	Αδειοδότηση και λειτουργία των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων	95
1.12.	Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων - Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνίας (ΚΗΜΟ)	99
1.13.	Κανόνες διακίνησης αγροτικών προϊόντων	104
1.14.	Πολυλειτουργικά Αγροκτήματα	127
1.15.	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)	137
1.16.	Επισημάνσεις στο «Κεφάλαιο 1»	139
2.	ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων)	141
2.1	Αρμοδιότητες του ΟΠΕΚΕΠΕ και το Νομοθετικό πλαίσιο	141
2.2	ΟΣΔΕ («Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου»)	142
2.3	Έλεγχοι του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.	148
2.4	Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ) ΟΣΔΕ	153
2.5	Δικαιώματα «βασικής ενίσχυσης» και μεταβίβαση ή εκμίσθωση αυτών	155
2.6	Δημοσιοποίηση ποσών επιδότησης (ΕΓΓΕ, ΕΓΤΑΑ)	158
2.7	«Πολλαπλή συμμόρφωση» - Μητρώο εισροών εκροών	159
2.8	«Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης» (ΔΙΓΕΛΠ) (γαλλ. RICA, αγγλ. FADN)	162
2.9	Η βεβαίωση επιδοτήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ για την φορολογία εισοδήματος	165
2.10	Επισημάνσεις στο «Κεφάλαιο 2»	173

3.	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΕΛ.Γ.Α)» & ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ/ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	175
3.1	Οργανισμός «Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.)»	175
3.2	Ενιαία Δήλωση Καλλιέργειας / Εκτροφής	176
3.3	Διαδικασία υπολογισμού των ασφαλιστρών	178
3.4	Τρόποι και χρόνος καταβολής των ασφαλιστρών	179
3.5	Κάλυψη κινδύνων και διαδικασία αποζημιώσεων	180
3.6	Κανονισμός Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων»	185
3.7	Επισημάνσεις στο «Κεφάλαιο 3»	191
4.	ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΛΑΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ	193
4.1	Γενικά	193
4.2	«Υπαίθριο εμπόριο» και «Λαϊκή Αγορά»	193
4.3	Πρόσληψη υπαλλήλου από τον παραγωγό πωλητή	195
4.4	Ημερήσιο Τέλος	196
4.5	Άδεια παραγωγού πωλητή λαϊκών αγορών	197
4.6	Χορήγηση, ανανέωση και μεταβίβαση άδειας παραγωγού πωλητή λαϊκών αγορών	199
4.7	Προσωρινή αναπλήρωση παραγωγού πωλητή	203
4.8	Λαϊκές Αγορές Βιολογικών Προϊόντων	204
4.9	Διαδικασία χορήγησης αδειών πωλητή λαϊκών αγορών βιολογικών προϊόντων	206
4.10	Υπαίθριο εμπόριο	208
4.11	Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων Υπαίθριου Εμπορίου	211
4.12	Αγορές Παραγωγών (Farmers' Markets)	211
4.13	Επισημάνσεις στο «Κεφάλαιο 4»	213
5.	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΟΝ ΟΓΑ (Καθεστώς έως 31/12/2016)	215
5.1	Καθεστώς ασφάλισης έως 31/12/2016 - Υπαγόμενα στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α πρόσωπα	215
5.2	Καθεστώς ασφάλισης έως 31/12/2016 - Τεκμαρτές κλάσεις ασφάλισης	218
5.3	Φορολογική αναγνώριση της δαπάνης των ασφαλιστικών εισφορών του Αγρότη	218

6.	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΕ ΟΓΑ / ΕΦΚΑ (Καθεστώς από 1/1/2017 και μετά)	221
6.1 .	Η Ασφάλιση των Αγροτών, μετά την εφαρμογή του Ν. 4387/2016	221
6.1.1	Αγρότες (Αυτοαπασχολούμενοι)	221
6.1.2	Σύζυγοι ή ενήλικα μέλη «Αγροτικής οικογενειακής εκμετάλλευσης»	222
6.1.3	Αυτοαπασχολούμενοι Αγρότες που ταυτόχρονα εργάζονται ως εργάτες σε αγροτικές επιχειρήσεις (όχι με την διαδικασία του εργοσήμου)	223
6.1.4	Αυτοαπασχολούμενοι Αγρότες που ταυτόχρονα εργάζονται ως εργάτες σε αγροτικές επιχειρήσεις (με την διαδικασία του εργοσήμου)	227
6.1.5	Αγρότες που ταυτόχρονα έχουν επιχειρήσεις φωτοβολταϊκών	228
6.1.6	Οι μοναχοί/-ες που ασχολούνται σε αγροτικές επιχειρήσεις οι οποίοι έχουν υπαχθεί ή θα υπαχθούν προαιρετικά στην ασφάλιση	230
6.1.7	Ασφαλισμένοι στο Ο.Γ.Α., χωρίς να έχουν ή να δηλώνουν αγροτική εκμετάλλευση	230
6.1.8	Αγρότες (νέοι ασφαλισμένοι), οι οποίοι υπήχθησαν στην ασφάλιση του ΟΓΑ και έλαβαν αποφάσεις εξαίρεσης από το ΙΚΑ ως μισθωτοί	230
6.1.9	Μπότερες - Καταβολή Μειωμένων Ασφαλιστικών Εισφορών	232
6.1.10	Αγρότες που έχουν παύσει την γεωργική τους δραστηριότητα κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1096/88 [η κοινώς λεγόμενη «πρώωρη συνταξιοδότηση»]	232
6.2	Εισφορές Αγροτών (υπολογιζόμενες με βάση το εισόδημα του προηγούμενου έτους)	233
6.3	Εργάτες και υπάλληλοι σε αγροτικές επιχειρήσεις	240
6.3.1	Εργάτες σε αγροτικές επιχειρήσεις που υπόκεινται στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. (τέως ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α. «Μισθωτοί - Ανειδίκευτοι Εργάτες ασφαλισμένοι στον τ.Ο.Γ.Α. και «μετακλητοί τρίτων χωρών»)	240
6.3.2	«Υπάλληλοι» (οδηγοί, γεωπόνοι, υπάλληλοι, εργάτες συσκευασίας, αποθηκάριοι κλπ.) σε αγροτικές επιχειρήσεις	243
6.3.3	Εργάτες σε αγροτικές επιχειρήσεις που αμείβονται με το σύστημα του «Εργοσήμου»	243
6.3.4	Εργαζόμενοι σε παραγωγούς στις Λαϊκές Αγορές	249
6.3.5	Απασχολούμενοι στη δακοκτονία, στη θηραματοπονία, στην υλοτομία, στην κοπή ξύλων, δασεργάτες, ρητινοσυλλέκτες, σταφιδεργάτες, καθώς και οι απασχολούμενοι σε άλλες δασονομικές υπηρεσίες, κ.λπ.	249
6.4	Εισφορές ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ/ Ι.Κ.Α. (τέως ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α.)	252

6.5	Επαγγελματίες, έμποροι και μισθωτοί που έχουν και Αγροτικά εισοδήματα	260
6.5.1	Οι επαγγελματίες, βιοτέχνες και έμποροι οι οποίοι, υπάγονταν (λόγω εισοδηματικών & πληθυσμιακών κριτηρίων) στην ασφάλιση του ΟΓΑ	260
6.5.2	Οι ιδιοκτήτες τουριστικών καταλυμάτων, που είναι παράλληλα εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	264
6.5.3	Ελεύθεροι επαγγελματίες και Υπάλληλοι με αγροτικά εισοδήματα (Παράλληλη ασφάλιση)	265
6.6	Συνταξιούχοι που έχουν και αγροτικά εισοδήματα	275
6.7	Ασφάλιση μελών αγροτικών συνεταιρισμών	278
6.7.1	Ασφάλιση Μελών και εργαζομένων Αγροτικών Συνεταιρισμών	278
6.7.2	Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου συνεταιρισμού που αμείβονται	279
6.8	Ειδοποίηση, Προθεσμία καταβολής και προσαυξήσεις σε περίπτωση καθυστέρησης των ασφαλιστικών εισφορών	287
6.9	Επισημάνσεις στο «Κεφάλαιο 6»	291
7.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	293
7.1	Γενικά	293
7.2	Κατηγοριοποίηση των Αγροτών ανάλογα με τον Νομικό τύπο με βάση τον οποία ασκείται η αγροτική δραστηριότητα	294
7.3	Κατηγοριοποίηση του Υπουργείου Αγροτικής ανάπτυξης	296
7.4	Κατηγοριοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης	297
7.5	Κατηγοριοποίηση με βάση τον Ο.Γ.Α.	297
7.6	Κατηγοριοποίηση με βάση το καθεστώς Φ.Π.Α.	298
7.7	Κατηγοριοποίηση με βάση το καθεστώς Φορολογίας Εισοδήματος	299
7.8	Κατηγοριοποίηση με βάση τον τζίρο και ειδικές περιπτώσεις	301
8.	«ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ» ΚΑΙ (ΚΑΔ)	305
8.1	«Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας» (ΚΑΔ)	305
8.2	Εγγραφή στο «Φορολογικό Μητρώο» και δήλωση «Μεταβολών»	307
8.3	Δικαιολογητικά που απαιτούνται για εγγραφή στο «Ειδικό καθεστώς» Φ.Π.Α.	313
8.4	Δικαιολογητικά που απαιτούνται για εγγραφή στο «Κανονικό καθεστώς» Φ.Π.Α.	313
8.5	Προθεσμίες «μεταβολών»	316

9.	Φ.Π.Α.	317
9.1	Κατηγορίες Αγροτών με βάση τον Φ.Π.Α.	317
9.2	Ποιοι θεωρούνται Αγρότες, αγροτικά προϊόντα, και υπηρεσίες, για τον Φ.Π.Α.	318
9.3	Η ένταξη των Αγροτών σε κατηγορίες Φ.Π.Α.	319
9.3.1	Υποχρεωτική Ένταξη στο «κανονικό καθεστώς»	319
9.3.2	Υποχρέωση Ένταξης στο «ειδικό καθεστώς»	327
9.4	Εγγραφή και Μεταβολές στο « Φορολογικό Μητρώο »	330
9.4.1	«Προαιρετική » και « Υποχρεωτική» ένταξη	330
9.4.2	Προθεσμίες ένταξης σε καθεστώς Φ.Π.Α.	331
9.5	Δήλωση μετάταξης ΦΠΑ	334
9.6	Δηλώσεις ΦΠΑ αγροτών κανονικού καθεστώτος (έντυπο Φ2) και καταβολή του Φόρου	335
9.7	Αγρότες του ειδικού καθεστώτος και ΦΠΑ (έντυπο Φ6)	336
9.8	Προθεσμίες υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ	343
9.9	Αλιείς που έχουν ενταχθεί στο «κατ' αποκοπή ποσό ΦΠΑ στους εκμεταλλευτές σκαφών παράκτιας αλιείας»	344
9.10	Οι επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται μόνο ένα σκάφος κάτω των 6 μέτρων – Φ.Π.Α.	346
9.11	Συντελεστές Φ.Π.Α. αγροτικών προϊόντων, εργασιών και εφοδίων ...	348
9.12	Έκπτωση Φ.Π.Α εξόδων - Φ.Π.Α. καυσίμων	350
9.13	Εκπτώσεις λόγω τζίρου – Φ.Π.Α.	351
9.14	Δικαίωμα έκπτωσης και επιστροφής Φ.Π.Α. παγίων Αγροτικών Συνεταιρισμών, Οργανώσεων και Ομάδων Παραγωγών	351
9.15	Επιδότησεις/Αποζημιώσεις και PRORATA	352
9.16	Αναστολή καταβολής του φόρου στην αγορά ή εισαγωγή καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού	352
9.17	Φ.Π.Α. στο εκθλιπτικό δικαίωμα	353
9.18	Φ.Π.Α. στην πώληση ζωντανών ζώων που προορίζονται για σφαγή και στην πώληση κρέατος	355
9.19	Εκκαθαρίσεις συνεταιρισμών και Φ.Π.Α.	358
9.20	Αυτοπαράδοση αγαθών και Φ.Π.Α.	361

10.	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)	365
10.1	Λογιστικά αρχεία και στοιχεία	365
10.2	Λογιστικά Βιβλία και Στοιχεία - Αγρότες «ειδικού καθεστώτος»	367
10.3	Λογιστικά Βιβλία και Στοιχεία - Αγρότες «κανονικού καθεστώτος» ..	368
10.4	Λογιστικά Βιβλία και Στοιχεία - Αλιείς του ειδικού, κατ' αποκοπή, καθεστώτος Φ.Π.Α.	372
10.5	Χρόνος ενημέρωσης λογιστικών αρχείων	373
10.6	Τόπος και χρόνος διαφύλαξης των «λογιστικών αρχείων»	375
10.7	Παραστατικά διακίνησης αποθεμάτων	377
10.8	Τιμολόγιο πώλησης	382
10.8.1	«Αυτοτιμολόγηση»	386
10.8.2	Πιστωτικό τιμολόγιο	387
10.8.3	Απλοποιημένο τιμολόγιο	391
10.8.4	Συγκεντρωτικό τιμολόγιο	392
10.8.5	Τιμολόγιο Αγοράς αγροτικών προϊόντων	393
10.8.6	Εκκαθάριση (πωλήσεις αγροτικών προϊόντων από τρίτο για λογαριασμό αγρότη παραγωγού)	394
10.8.7	Ηλεκτρονικό Τιμολόγιο	396
10.8.8	Είσπραξη αποζημιώσεων, επιδοτήσεων, οικονομικών ενισχύσεων	398
10.9	Λαϊκή αγορά - «Ειδικό στοιχείο - Πράσινο τιμολόγιο»	399
10.10	«Ειδικό στοιχείο» πώλησης αγροτών του «ειδικού καθεστώτος»	401
10.11	Εκδιδόμενα στοιχεία για λιανική πώληση αγαθών ή υπηρεσιών	403
10.12	Εκδιδόμενα παραστατικά στην περίπτωση έξοδων των οποίων η πληρωμή γίνεται σε είδος	408
10.13	Χρόνος έκδοσης των Παραστατικών	411
10.14	Έκδοση τιμολογίου σε περίπτωση άρνησης έκδοσης από τον πωλητή	417
10.15	Αυθεντικότητα του τιμολογίου	418
10.16	Έννοια Υποκαταστήματος - επαγγελματικής εγκατάστασης	419
11.	«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ» & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΡΟΤΩΝ	421
11.1	Αγρότες του «Ειδικού Καθεστώτος Φ.Π.Α.» και « Ε.Λ.Π»	422
11.2	Αγρότες του «Κανονικού Καθεστώτος Φ.Π.Α.» και « Ε.Λ.Π»	423

12.	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	429
12.1	Ιστορική αναδρομή στην φορολογία των αγροτικών εισοδημάτων	429
12.2	Πηγές εισοδημάτων και φορολογία αυτών	436
12.2.1	Φορολογητέο εισόδημα και κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων	436
12.2.2	Πράξεις της «επιχειρηματικής δραστηριότητας» που θεωρούνται «αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα»	437
12.2.3	Πράξεις που θεωρούνται «μισθωτή εργασία» και όχι «αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα»	443
12.2.4	Κέρδη από πώληση των αγροτικών μηχανημάτων	443
12.2.5	Φορολόγηση εσόδων αλιευτικών σκαφών – Ειδικό καθεστώς του Ν.27/1975	444
12.2.6	Συντελεστές φορολογίας των αγροτικών εισοδημάτων	446
12.2.7	Εισοδήματα από ακίνητα και τρόπος φορολόγησης	452
12.2.8	Εισόδημα εργατών γης και τρόπος φορολόγησης	456
12.2.9	Συνεκμετάλλευση - Επίμορτη αγροληψία - Εισοδήματα από «μψιακά»	457
12.2.10	Κοινωνία κληρονόμων – Περίπτωση θανάτου Αγρότη	461
12.3	Διαδικασία προσδιορισμού του φορολογητέου αποτελέσματος και του φόρου εισοδήματος	464
12.3.1	Ο υπολογισμός του αποτελέσματος (κέρδους ή ζημίας)	464
12.3.2	Προετοιμασία για τον προσδιορισμό του φορολογητέου αποτελέσματος του Αγρότη στην πράξη	464
12.4	Έσοδα	466
12.4.1	Γενικά για τα «Έσοδα»	466
12.4.2	Οι κυριότερες κατηγορίες εσόδων, μιας «αγροτικής εκμετάλλευσης»	466
12.4.3	Αγροτικές επιδοτήσεις (τρόπος φορολόγησης)	467
12.4.4	Αγροτικές αποζημιώσεις (απαλλαγή φορολόγησης)	476
12.4.5	Ιδιόχρηση ακινήτων	476
12.4.6	Επιστροφή Ε.Φ.Κ Πετρελαίου	477
12.4.7	Επιστροφή Φ.Π.Α. στους Αγρότες του Ειδικού Καθεστώτος	477
12.4.8	Συμπληρωματικά Τιμολόγια ή Πιστωτικά	478
12.4.9	Έσοδα από διανομή «Πλεονάσματος» Συνεταιρισμού	479
12.4.10	Πωλήσεις παγίων	480
12.4.11	Σύνοψη Κατηγοριών Εσόδων	480
12.5	Έξοδα	482
12.5.1	Γενικά για τα έξοδα	482

12.5.2	Ασφαλιστικές εισφορές του Αγρότη	485
12.5.3	Αμοιβές εργατών με εργόσημο	487
12.5.4	Αμοιβές εργατών με ΕΦΚΑ/Ι.Κ.Α.	489
12.5.5	Αμοιβές μελών της αγροτικής εκμετάλλευσης	489
12.5.6	Αγορές αγροτικών εφοδίων (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζωοτροφές, κ.λ.π)	490
12.5.7	Αγορές σπόρων και φυτών	490
12.5.8	Αγορές ζώων για αναπαραγωγή ή γαλακτοπαραγωγή και αγορές ζώων για εκτροφή και πώληση	490
12.5.9	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών (όργανα, ράντισμα, μηχανική συλλογή καρπών, κ.λ.π)	491
12.5.10	Αμοιβή «Κτηνίατρου εκτροφής»	491
12.5.11	Αμοιβές λογιστών, γεωπόνων, δικηγόρων και συμβούλων	491
12.5.12	Έξοδα ενοικίων - Μισθωτήρια	491
12.5.13	Μίσθωση μηχανημάτων	492
12.5.14	Ασφάλιστρα αγροτικής παραγωγής	492
12.5.15	Τ.Π.Υ., από την εταιρεία που συνέταξε την δήλωση του Ο.Σ.Δ.Ε.	492
12.5.16	Ασφαλιστήρια μηχανημάτων και αγροτικών μεταφορικών μέσων	493
12.5.17	Δαπάνη αγοράς καυσίμων	493
12.5.18	Φορτηγό ιδιωτικής Χρήσης (Φ.Ι.Χ)	494
12.5.19	Δαπάνη Ηλεκτρικού Ρεύματος	495
12.5.20	Δαπάνες άρδευσης - Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ)	495
12.5.21	Ημερήσιο Τέλος παραγωγού πωλητή «Λαϊκών Αγορών»	495
12.5.22	Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (παραγωγοί τσίπουρου)	495
12.5.23	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α)	496
12.5.24	Τιμολόγια για μεταφορές προϊόντων, εφοδίων, κ.λ.π	496
12.5.25	Έξοδα ταξιδίων και μετακινήσεων	496
12.5.26	Έξοδα των οποίων η πληρωμή γίνεται σε είδος	496
12.5.27	Διάφορα μικροέξοδα με «αποδείξεις λιανικής» ή «απλοποιημένα τιμολόγια»	497
12.5.28	Τόκοι και έξοδα τραπεζών	497
12.5.29	Αποσβέσεις παγίων	498
12.5.30	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	498
12.5.31	Διάφορα Έξοδα (τα οποία αναγνωρίζονται φορολογικά, υπό προϋποθέσεις ή αναγνωρίζεται ένα τμήμα αυτών)	502

12.5.32	Χρήση μηχανήματων από την «οικογενειακή αγροτική επιχείρηση»	503
12.5.33	Μερισμός των κοινών εξόδων της εκμετάλλευσης, μεταξύ «αγροτικής» και «επιχειρηματικής» δραστηριότητας	503
12.6	Πάγια στοιχεία και οι Αποσβέσεις αυτών	504
12.6.1	Ορισμοί σχετικά με τα πάγια περιουσιακά στοιχεία	504
12.6.2	Φορολογικές Αποσβέσεις	507
12.6.3	Φορολογικός χειρισμός της «χρηματοοικονομικής μίσθωσης»	511
12.6.4	Συντελεστής απόσβεσης φωτοβολταϊκών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας	513
12.6.5	Διαχωρισμός της αξίας κτήσης του οικοπέδου από την αξία του κτίσματος	516
12.6.6	Ιδιοπαραγόμενα πάγια - Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία	517
12.6.7	Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 41. «Γεωργία»	522
12.6.8	Μπρώο παγίων	523
12.6.9	Παράδειγμα υπολογισμού φορολογικών αποσβέσεων	523
12.6.10	Απόσβεση επιδοτούμενων παγίων - Παράδειγμα	524
12.6.11	Πάγια στοιχεία κτηθέντα έως την 31/12/2013	525
12.6.12	Πώληση παγίων	528
12.6.13	Αγορά αγροτεμαχίων: Λογιστική Καταχώρηση - Τεκμήριο Αγοράς - Απαλλαγές φόρου μεταβίβασης	529
12.7	Απογραφή έναρξης και λήξης αποθεμάτων	533
12.7.1	Γενικά	533
12.7.2	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα διενέργειας ή μη απογραφής	534
12.7.3	Η Έννοια των αποθεμάτων και η λογιστική τους παρακολούθηση	535
12.7.4	Χρόνος προσδιορισμού της αξίας των αποθεμάτων	536
12.7.5	Επιμέτρηση (Αποτίμηση) αποθεμάτων	537
12.7.6	Επιμέτρηση (Αποτίμηση) βιολογικών αποθεμάτων	542
12.7.7	Δυνατότητα απαλλαγής των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, από την διενέργεια απογραφής	547
12.7.8	Η αποτίμηση αποθεμάτων στην Φορολογία Εισοδήματος	549
12.7.9	Προτεινόμενη διαδικασία και υπόδειγμα απογραφής	550
12.7.10	Σύνταξη απογραφής για τις ανάγκες του Φ.Π.Α. Μετάταξης	551
12.8	Δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται φορολογικά («Λογιστικές διαφορές»)	557
12.8.1	Δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται φορολογικά	557
12.8.2	Υποχρέωση πληρωμών με τραπεζικό τρόπο	561

12.8.3	Ο Φ.Π.Α. των τιμολογίων των Αγροτών	564
12.8.4	Συμπλήρωση στοιχείων για την «φορολογική αναμόρφωση»	565
12.9	Προσδιορισμός του πληρωτέου φόρου	567
12.9.1	Φορολογική ζημιά και δυνατότητα μεταφοράς της στα επόμενα φορολογικά έτη	567
12.9.2	Φόρος κερδών χρήσης	569
12.9.3	Παρακρατήσεις φόρου	569
12.9.4	Προκαταβολή φόρου εισοδήματος	569
12.9.5	Εισφορά αλληλεγγύης	571
12.9.6	Παράδειγμα υπολογισμού φόρου εισοδήματος	572
12.10	Έντυπα φορολογίας εισοδήματος	579
12.10.1	Κωδικοί του Έντυπου Ε3, που αφορούν ιδιαιτέρως τους αγρότες	579
12.10.2	Κωδικοί του Έντυπου Ε3, που αφορούν ιδιαιτέρως τους αγρότες	582
12.10.3	Ταξινόμηση των επιδοτήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, στους Κωδικούς του πίνακα Ε, του Εντύπου Ε3	589
12.11	Χρόνος υποβολής της φορολογικής δηλώσης και πληρωμής του φόρου	592
12.12	Τροποποιητικές φορολογικές δηλώσεις - Ετεροχρονισμός επιδοτήσεων	593
13.	ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	599
14.	ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	605
14.1	Υπολογισμός φόρου με βάση τα τεκμήρια	605
14.1.1	Γενικά	605
14.1.2	Ειδικές περιπτώσεις τεκμηρίων αγροτών (δάνεια, αγορά αγροτεμαχίου, σύσταση ατομικής επιχείρησης)	607
14.1.3	Επιδότησεις και Αποζημιώσεις για την κάλυψη τεκμηρίων	610
14.1.4	Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών	612
14.1.5	Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής	612
14.2	Έμμεσες τεχνικές ελέγχου	614

15.	«ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΠΕΛΑΤΩΝ» ή «ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ» ή «Μ.Υ.Φ»	619
15.1	Γενικά για τις «Καταστάσεις φορολογικών στοιχείων προμηθευτών και πελατών»	619
15.2	Κατηγοριοποίηση των φορολογουμένων που δηλώνουν αγροτικά εισοδήματα	620
15.3	«Καταστάσεις φορολογικών στοιχείων προμηθευτών και πελατών» Νομοθεσία - Ερμηνευτικές - Νομολογία	622
15.4	Διάφορες περιπτώσεις καταχωρήσεων	625
15.5	Πωλήσεις αγαθών για λογαριασμό τρίτου	627
15.6	Αυτοτιμολόγηση - Ανάθεση τιμολόγησης	628
15.7	Είσπραξη αγροτικών επιδοτήσεων-οικονομικών ενισχύσεων	629
15.8	Πρόστιμα εκπρόθεσμης υποβολής	630
16.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΦΟΡΩΝ, ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ & ΕΙΣΦΟΡΑ ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑΣ	633
16.1	Υπόχρεοι σε παρακράτηση φόρου	633
16.2	Παρακράτηση και απόδοση φόρου στις αμοιβές	635
16.3	Παρακράτηση και απόδοση φόρου στις αμοιβές εργαζόμενων	639
16.4	Αμειβόμενοι με «τίτλο κτήσης»	640
16.5	«Τιμολόγια αγοράς» - Χαρτόσημο	642
16.6	«Εισφορά Δακοκτονίας»	643
17.	ΤΕΛΟΣ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΟΣ	649
17.1	Γενικά	649
17.2	Υπόχρεοι καταβολής	649
17.3	Μεταβατικό διάστημα απαλλαγής των αγροτών και των αλιέων	651
17.4	Επιβολή τέλους επιτηδεύματος σε εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έως 100 kw	653
18.	ΔΗΛΩΣΗ Ε9 και ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (ΕΝΦΙΑ)	657
18.1	Δήλωση στοιχείων ακινήτων (Έντυπο Ε9) - Περιουσιολόγιο	657
18.2	ΕΝΦΙΑ - Κύριος και Συμπληρωματικός Φόρος	662
18.3	Δήλωση του ΕΝΦΙΑ, Προθεσμίες πληρωμής και επιβολή τόκων και προστίμων	668

19.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΦΟΡΟΙ & ΑΤΕΛΕΙΕΣ	669
19.1	Καθεστώς λειτουργίας των μικρών αποσταγματοποιών (διήμερων)	669
19.2	Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης Οίνου	675
19.3	Ειδικός φόρος κατανάλωσης πετρελαίου	678
19.4	Ατέλειες αλιευτικών σκαφών	687
20.	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ	689
20.1	Φορολογικός έλεγχος	689
20.2	Φορολογικές Διπλώσεις (Αρχικές – Τροποποιητικές – Με Επιφύλαξη)	691
20.3	Πρόστιμα και προσαυξήσεις	693
20.4	Ενδικοφανή προσφυγή	697
20.5	Έγκλημα φοροδιαφυγής	700
21.	ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ (ΑΣ)	703
21.1	Νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των Αγροτικών Συνεταιρισμών	703
21.2	Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων	710
21.3	Εισφορές σε Συνεταιρισμούς - Συνεταιριστικό κεφάλαιο - Συνεταιρική μερίδα	715
21.4	Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και έλεγχος	717
21.5	Φορολογία συνεταιρισμών	721
21.6	Φορολογικές απαλλαγές και Φορολογία του « Πλεονάσματος» των Αγροτικών Συνεταιρισμών στο όνομα των μελών του	726
21.7	Φορολόγηση των αφορολόγητων αποθεματικών των ΑΣ (που σχηματίστηκαν μέχρι και την /12/2013)	728
21.8	ΦΠΑ παγίων Αγροτικών Συνεταιρισμών κ.λπ που προορίζονται για χρήση από τα μέλη τους	732
21.9	Ειδικές Συλλογικές μορφές οργάνωσης (Συλλογικοί φορείς)	736
21.10	«Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις»	739
21.11	Επισημάνσεις στο «Κεφάλαιο 21»	743
22.	ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	745
22.1	Νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των ομάδων παραγωγών	745

22.2	Τήρηση βιβλίων και Ειδικής Λογιστικής	753
22.3	Φορολογία ομάδας παραγωγών	755
22.4	Επιδότησεις ομάδας παραγωγών	756
22.5	Επισημάνσεις στο « Κεφάλαιο 22»	758
23.	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ «ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ»	759
23.1	Γενικά - Η ανάγκη «Λογιστικής Οργάνωσης»	759
23.2	«Λογιστική Οργάνωση» και «Διαχείριση»	762
23.3	Πηγές και τρόποι χρηματοδότησης	764
23.4	Υπολογισμός του «πραγματικού» και όχι «φορολογικού αποτελέσματος»	766
23.5	«Κοστολόγηση» (Προϋπολογισμός και Απολογισμός)	767
24.	ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ και «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ» της «ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ»	773
24.1	Επιδοτούμενα προγράμματα - Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020	773
24.2	Διασφάλιση της ποιότητας - ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ	777
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	781
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	783
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	785
	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	789
	ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	793
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	797